

**Degresivitātes pamatojums pasākumam
M13 „Maksājumi apgabaliem, kuros ir dabīgi vai citi specifiski ierobežojumi”**

Plānotā atbalsta pasākuma ietvaros paredzēts piemērot maksājumu degresivitāti atbilstoši platību apjomu kategorijām:

līdz 100 ha :	100%
101 – 500 ha:	90%
501 – 1000 ha:	80%
1001 – 1500 ha:	70%
virs 1501 ha:	60%

Izvēlētie kategoriju sliekšņi ir izstrādāti, lai nodrošinātu iespējami līdzsvarotu atbalsta piemērošanu dažādās saimniecību lielumu kategorijās.

Sākotnējā robežvērtība

Būtiski ir ņemt vērā paredzētā atbalsta apjoma likmes (25 EUR, 40 EUR, 58 EUR), kas ir minimālās likmes apmērā, vai tuvu minimālās likmes robežai un to ietekmes samazināšana ir piemērojama izsvērti.

Noteiktais sākotnējais sliekšnis “līdz 100 ha” balstīts uz lauku sociālekonomiskās attīstības apsvērumiem. Saimniecības, kurām ir LIZ un tā ir “līdz 100 ha” Latvijā ir 43 841. Šis ir nozīmīgs saimniecību skaits, kurš nodrošina lauku apdzīvotību un sociālās vides stabilitāti laukos, kā arī sniedz nozīmīgu ieguldījumu no ekonomiskā viedokļa. Noteiktā sliekšņa vērtība nerada būtisku izmaiņu ietekmēto saimniecību skaitā, pat ja sākotnējo robežsliekšni samazinātu “līdz 50 ha”, tādu saimniecību Latvijā ir 41 366. Līdz ar to būtisks faktors ir tieši saimniecību ekonomiskie parametri degresivitātes piemērošanai.

Atbilstoši pieejamai informācijai viens no saimniecību ekonomiskās aktivitātes rādītājiem: Standarta izlaide. Atbilstoši Standarta izlaides metodikai Latvijā tā vidēji ir 432 EUR/ha (ES valstu Standarta izlaides vidējā rādītāja vērtība ir 1768,3 EUR/ha). Pusē no Latvijā izmantotās LIZ tiek audzēti laukaugi.

	Izmantotās LIZ īpatsvars, %
Laukkopība	51,3
Dārzenkopība	0,3
Ilggadīgo kultūru audzēšana	0,5
Jauktā augkopība	1,3
Piena lopkopība	21,3
Ganāmo mājlopu audzēšana, izņemot piena lopkopība	6,5
Cūkkopība un putnkopība	0,8
Jauktā lopkopība	2,3
Jauktā augkopība un lopkopība	15,7

Laukaugu (lielākā daļa no tām ir graudkopības saimniecības) saimniecība, kuras platība ir līdz 100 ha spēj nodrošināt kopējo Standarta izlaidi vidēji 43 tūkst. EUR apmērā.

Saimnieciskās darbības ekonomiskie pamatrādītāji	Vidēji	Saimniecību sadalījums ekonomiskā lieluma grupās pēc standarta izlaides (gada apgroz. '000 EUR)					
		Ļoti mazas	Mazas	Vidējas	Vidēji lielas	Lielas	Ļoti lielas
		4 līdz 15	15 – 25	25 – 50	50 – 100	100 – 500	> 500
1. Ēkas % no kopējiem ilgtermiņa ieguldījumiem	21%	14%	23%	18%	16%	18%	31%
2. Subsīdijas ieguldījumiem % no kopējā atbalsta (LSM atbalsts)	9%	2%	4%	8%	9%	17%	12%
3. Neto ieguldījumi	158	-1046	-215	-728	-548	13 997	56 646
4. Aktīvi % no pašu kapitāla	150%	110%	125%	127%	145%	164%	231%
5. Aizņemtais kapitāls							
Aizņemtais kapitāls % no kopējā kapitāla	50%	10%	25%	27%	45%	64%	131%
Likviditātes koeficients	2,7	11,3	4,6	5	3,9	2,5	1,5
6. Neto pievienotā vērtība (NPV) uz darbaspēka vienību							
Kopējā NPV (+ atbalsts)	5 217	2 534	4 002	6 455	7 992	9 725	9 915
Ražošanas NPV	230	-175	22	-189	-1 041	213	3 114
7. Uzņēmēja peļņa	948	-2 300	-370	3 188	8 849	28 655	85 013

Pamatojoties uz Saimnieciskās darbības ekonomisko pamatrādītāju analīzi, vidēji pat šāda lieluma saimniecību (vidējas) darbība nespēj nodrošināt lauksaimniecības uzņēmēju ar finanšu līdzekļiem (uzņēmēja peļņa) saimniecības darbības ilgtspējas nodrošināšanai.

Degresivitātes sliekšņi

Detalizēti izvērtējot pieejamo informāciju pēc saimniecību lielumiem, regresivitātes ietekme saimniecību līmenī svārstās noteiktās robežās un ir pietiekoši nozīmīga. Vienlaicīgi sliekšņa noteikšanā ņemts vērā, lai arī lielo saimniecību atbalsta apjoma samazinājums būtiski nepasliktinātu to dzīvotspēju.

